

ملگري ملتونه د بنځو او نجونو پر وړاندې د تاوتریخوالي جرمونو لپاره عدالت ته د لاسرسۍ د بڼه والي غوښتنه کوي

کابل، د ۲۰۲۰ کال د دېسمبر ۷مه - په افغانستان کې د ملگرو ملتونو د مرستندويه پلاوي (يوناما) او د ملگرو ملتونو د بشري حقونو د دفتر له خوا نن د يوه نوي خپور شوي راپور موندني بڼيې چې، افغان ميرمني او نجوني دافغانستان د قضا يي سيستم د تاوتریخوالي د جرمونو عدالت ته د لاسرسۍ په برخه کې پاتې راغلي دي.

د (د بنځو او انجونو په وړاندې د تاو تريخوالي جرمونو لپاره د عدالت په لټه کې) تر عنوان لاندې دغه راپور د بنځو او نجونو پر وړاندې د تاوتریخوالي قضیې، هغوی ته د عدلي سيستم خواب او همدارنگه د دې پېښو قربانيانو ته د رسيدني هغه قضیې ارزوي چې د ۲۰۱۸ له سپتمبر څخه د ۲۰۲۰ کال تر فبرورۍ يې راپور ورکړل شوی دی.

د دې ټکي په تاييد سره چې د بنځو او نجونو پر وړاندې د تاوتریخواليو قضیو ته د قضايي سيستم رسيدگي بهبود موندلی، خو پر مختگ محدود دی. يوناما موندلي چې له راپور شويو جرمونو څخه يوازې نيمامي يې ابتدايه محکمې ته رسېدلي او د ټولومستندو قضیو د مرتکبينو شاوخوا ۴۰ سلنه محکوم شوي دي.

افغانستان لپاره د ملگرو ملتونو د سرمنشي خانگري استازي ديبرا لايڼز وويل: " ښکاره واقعيت دا دی چې ډيری بنځي او نجوني لاهم د هغه تاوتریخوالي عدالت نشي ليدلی چې دوی يې تجربه کوي، او له جزا څخه معافيت لاهم په عام ډول پاتې دی. "

په هغو قضیو کې چې د يوناما له خوا مستند شوي، له هرو پنځو بنځو څخه يوې يې پريکړه کړې چې د عدلي چينلونو له لارې خپله قضيه تعقيب نه کړي يا يې شکايت نه دی درج کړی يا يې هم خپل شکايت وروسته بيرته اخيستی. په داسې قضیو کې د دولتي چارواکو لخوا د جرمونو د تعقيب په برخه کې د پاتې راتلو کچه خواشينونکې ده، په خانگري ډول د ماشومانو واده په قضیو کې، ځکه امکان نلري چې قربانيان په خپلواک ډول سيستم ته لاره پيدا کړي. د يوناما څارنه په گوته کوي چې څومره بنځي د تاوتریخوالي له امله په ځان سوزوني يا ځان وژني لاس پورې کوي، دوی وړاندیز کوي چې دوی احساس کوي قضايي سيستم د ژغورني لپاره ريښتيني لاره نه وړاندې کوي.

دغه رپوټ له بنځو او نجونو سره د عدلي او قضايي سيستم د چلند په اړه گڼې انديښني راپورته کړيدي، لکه د ناموسي قتلونو د محکوميت د کچې ټيټوالی - د دغه کچه د ۵۱ سلني غير ناموسي قتلونو د کچې په پرتله يواځې ۲۳ سلنه جوړوي. نور مسايل چې په راپور کې راپورته شوي، د جنسي تيريو قضاياو ته درسيديگي پېچلتيا او له کوره د تېښتې له کبله د بنځو د توقيف دوام شامل دي.

د يوناما د بشري حقونو دبرخي مشري او په افغانستان کې د بشري حقونو لپاره د ملگرو ملتونو د عالي کميشنر استازي فيونا فريزر وويل: " په وار وار، عدلي قضايي سيستم له تاوتریخوالي سره مخامخ شويو کسانو ته د کار پرځای هغوی بيا له قرباني کيدو سره مخامخ کړيدي. دغه حالت بايد ودرول شي. جدي گامونو ته بايد دوام ورکړل شي، چې بنځي او نجوني وکړای شي عدالت ته لاسرسۍ پيدا کړي او دا ډاډ رامنځ ته شي چې د عدلي سيستم لخوا له دوی سره په درناوي چلند کيږي. "

يوناما د بنځو پر وړاندې د تاوتریخوالي د له منځه وړلو په قانون کې دا صلاحاتو غوښتنه کوي چې چارواکو ته په قانون کې د راغلو ټولو جرايمو د پلټني او تعقيب واک ورپه برخه او د بنځو او نجونو په وړاندې د تاوتریخوالي جرايمو ته بنسټيزه خواب ورکونه پياوړې کړي.

د جنسيت پر بنسټ تاوتریخوالي سره د مبارزې په موخه د ۱۶ ورځني نړيوال کمپاين په لړ کې چې د نوامبر له ۲۵مې پيل او د دېسمبر د مياشتې تر لسمې دوام کوي، په افغانستان کې ملگري ملتونه په ټولو غږ کوي - ملي، ولايتي او سيمه ييز چارواکي، د ټولني مشران او ديني عالمان او انفرادي افغانان - چې د بنځو او نجونو پر وړاندې د تاوتریخوالي دمخنيوي هڅې زياتي کړي. دا په خانگري ډول د کويډ ۱۹ وبا پر مهال خپلې خانگري اهميت لري، په داسې حال کې چې د يوناما له لوري روان څار بڼيې چې، د بنځو او نجونو پر وړاندې تاوتریخوالي زيات شوی او قربانيانو ته ستونزمنه ده چې د جرمونو راپور ورکړي او په خوندي ډول عدالت ته لاسرسۍ ومومي.

د يوناما د بشري حقونو څانگه له ۲۰۱۰ کال راهيسې د بنځو او نجونو پر وړاندې د تاوتریخوالي پيښې مستند کړي او دغو پيښو ته د رسيدنې په برخه کې د حکومتې هڅو، په خاص ډول د بنځو پر وړاندې د تاوتریخوالي د مخنيوي د ۲۰۰۹ کال د قانون د عملي کيدلو څارنه کوي.

بشپړ رپوټ دلته په انلاين ډول د لاسرسۍ وړ دی

In Search of Justice for Crimes of Violence Against Women and Girls

* * *

يوناما د افغانستان له خلکو او حکومت څخه سولې او ثبات ته د رسيدو لپاره ملاتړ کوي. د سياسي ماموريت په توگه له خپل ماموريت سره سم، يوناما د شخړې مخنيوي او حل، د ونډې اخيستنې د زياتيدو او ټولنيز يووالي او همدارنگه د سيمه ييزو همکاريو د پياوړتيا ملاتړ کوي. دا ماموريت د اغيزمنې حکومتدارۍ ملاتړ کوي، ملي مالکيت او حساب ورکونکو بنسټونو ته چې بشري حقونو ته د درناوي پر بنسټ جوړ شوي، ملاتړ کوي. يوناما د استقلاليت، بي پرې والي او يووالي د اصل په پام کې نيولو سره د ديپلماتيکو اقداماتو په گډون د شخړو د زياتيدو او پراخيدو دمخنيوي په موخه، د ښه نيت چارې او نور کلبيدي خدمتونه برابروي. دا ماموريت د افغانانو پرمختگ او بشري لومړيتوبونو لپاره نړيوالي مرستې همغږي کوي.